

Multiaventura als Pirineus

*Propostes
didàctiques*

Jesús Boscà

EOPLA!

© 2005 Josep Chapa Mingo
Coberta de Miquel Mollà
190x130 mm, 96 pàgines
Enquardernació en rústica

© 2005 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
☎ 961 590 883
info@bullent.net
Director de la col·lecció: Marc Candela
Disseny: Miquel Mollà

0. INTRODUCCIÓ

La literatura escrita ha abraçat multitud de temes al llarg de la història.

La Mort (Thanatos) i l'Amor (Eros) han estat els dos eixos bàsics. D'aquesta primera subdivisió naixen altres subtemes: d'una banda, l'odi, el rancor, la rivalitat, la venjança; de l'altra, l'amistat, la solidaritat, la unió.

Aquests ingredients poden estar presents, en major o menor mesura, en qualsevol llibre, com ara en una novel·la d'aventures.

La literatura d'aventures, en general, i la novel·la en particular es nodreixen de la varietat d'escenaris, el dinamisme dels personatges, la velocitat de les accions, etc. Tanmateix, hi ha 2 elements fonamentals que hi destaquen: la importància del VIATGE (la MOBILITAT) i les PROVES que els herois o heroïnes han de superar.

Amb aquests elements podem recordar *Els viatges de Marco Polo*, *Les mil i una nits*, *Sandokan*, *L'illa del tresor*, les *Històries naturals*, etc. En català tenim títols i autors com *Històries naturals*, de Joan Perucho o nombrosos exemples del fecund Jordi Sierra i Fabra.

En el llibre que ens ocupa, l'escenari, l'espai triat per a l'acció ja marca inicialment els 2 components fonamentals esmentats adés: el viatge (l'acció arranca al pati de l'escola d'una ciutat 24 hores abans d'iniciar-se el trajecte cap als Pirineus) i l'aventura («anaven a practicar esports d'aventura»). Per tant, espai-viatge-aventura van en el mateix conjunt.

El narrador situa l'acció en un lloc al qual cal un desplaçament per arribar-hi (viatge), un lloc muntanyós en què molta gent practica esports d'aventura, els Pirineus.

Per últim, he de ressenyar que el desplaçament que s'hi fa, el viatge concret és un **viatge escolar**. En conseqüència, viatge en grup en què hi ha personatges adults i personatges adolescents amb els seus estereotips corresponents: els adults són els responsables, els qui tenen cura dels alumnes; els adolescents són aquells que estan disposats a prendre riscos, a descobrir coses noves...En una paraula: a AVENTURAR-SE.

En *Multiaventura als Pirineus* un grup d'estudiants arriben a aquesta serralada amb la intenció de passar-s'ho bé. Però amb aquest propòsit inicial en descobreixen altres aspectes: l'amistat i l'amor, l'aprenentatge en convivència, el risc i un element amb què no comptaven: el descobriment de la Història, la dels maquis, a través de les cartes de Constança i Dalmau.

1. L'AUTOR

Josep Chapa Mingo (València, 1971). És llicenciat en Geografia i Història i treballa com a professor de Secundària i Batxillerat.

Ha escrit dues novel·les, *Tingonass* i *Una acampada embolicada* i un conte, *Una família amb d...*

Per tant, és un escriptor que ha sabut traslladar la seua experiència docent i els seus coneixements al terreny de la narració.

2. L'ARGUMENT

La proposta argumental és característica de la narrativa juvenil. En aquest cas, un grup d'estudiants ix de viatge cap als Pirineus catalans amb el pretext de practicar esports d'aventura durant uns dies.

Una vegada arribats a la seua destinació viuran diverses sensacions i experiències, des del gaudi mateix de les activitats de multiaventura passant per les seues relacions personals, el descobriment de la llegenda de les dones aquàtiques o el coneixement de la Història amb majúscules, per mitjà de les cartes de Dalmau i Constança.

El llibre conté els ingredients bàsics de la narrativa d'aventures i de viatge. En només 9 capítols hi ha lloc per canviar el pati d'una escola per la serralada pirenaica, visitar una cova misteriosa i traçar una estratègia per explorar-la, descobrir el passat històric i l'experiència personal que es desprenen d'unes cartes misterioses, viure tota mena de relacions personals i... practicar esports d'aventura!

Al remat: misteri i aventura, iniciació i aprenentatge, dinamisme i canvi, riscos i perills contats en només 91 pàgines.

3. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES I METODOLÒGIQUES

a) Personatges: ací tens un llistat dels que hi apareixen. Fes una fitxa com la que tens més avall per descriure'ls breument.

- Patricia
- Marc
- Yiyang
- Marta
- Sònia
- David
- Jordi
- Sandra
- Adrià
- VICENT
- FINA
- Lluís
- Ennec
- Guillem
- Dalmau
- Constança

FITXA-EXEMPLE

Nom del personatge	Principal / secundari	Trets físics i psicològics	Relació amb altres personatges	Voldria ser ell o ella perquè...
<i>Lluís</i>	<i>Principal</i>	<i>Somiador, romàntic, voldria ser escriptor (pàg. 18)</i>	<i>Sobretot amb Patricia, Yiyang i Marc</i>	

b) Estructura narrativa

Cal parar especial atenció als punts de màxima intensitat narrativa, aquells que provoquen una nova situació en el fil narratiu, per a distingir-los dels altres de transició (presenten l'escenari, els personatges, etc.) Per això et recordem, pas a pas, el camí que recorre la història des del primer capítol fins a l'últim.

En acabant, decidiràs quins són els més importants per a tu.

Recorregut per capítols

- Cap 1: *L'escola*

Escenari escolar. La classe de GEOGRAFIA lliga amb el lloc del VIATGE, els Pirineus. Es presenten l'espai, els personatges. Es prepara l'aventura.

- Cap 2: *De viatge*

Capítol de transició. Eixida i comiats. Arribada a l'hotel. Distribució d'habitacions.

- Cap. 3: *Cordes i aigua*

Capítol per veure algunes relacions personals, per exemple entre Marc i Patrícia. Els somnis i els desitjos d'alguns protagonistes. Activitats de multiaventura.

- Cap. 4: *Dissenyant l'estratègia*

Primera gran aventura: l'aventura de la cova. Com afrontar-la. Cal calcular els riscos i els perills. Cal dissenyar una estratègia.

- Cap. 5: *Les veus del passat*

Capítol clau: dona un altre sentit al viatge. El descobriment de les cartes entre Constança i Dalmau capgira les previsions inicials d'un viatge qualsevol. Hi ha una breu explicació de la història dels maquis (pàg. 59)

- Cap. 6: *Dones d'aigua*

Es continua la història de Constança i Dalmau. Llegendes de les dones aquàtiques.

- Cap. 7: *Lliscant amb pneumàtiques*

Capítol que prepara el desenllaç.

Ràfting. Les referències a la 2ª República (pàgs. 77-78) completen la informació sobre Constança i Dalmau

- Cap. 8: *L'última carta*

Capítol clau: desenllaç de la història entre Constança i Dalmau. Es parla d'una possible mort de Dalmau.

- Cap. 9: *Epíleg*

Capítol de tancament. Visita al domicili de Constança Fabrés i Vallmitjana. Final de la història: del passat que visqueren Constança i Dalmau al present.

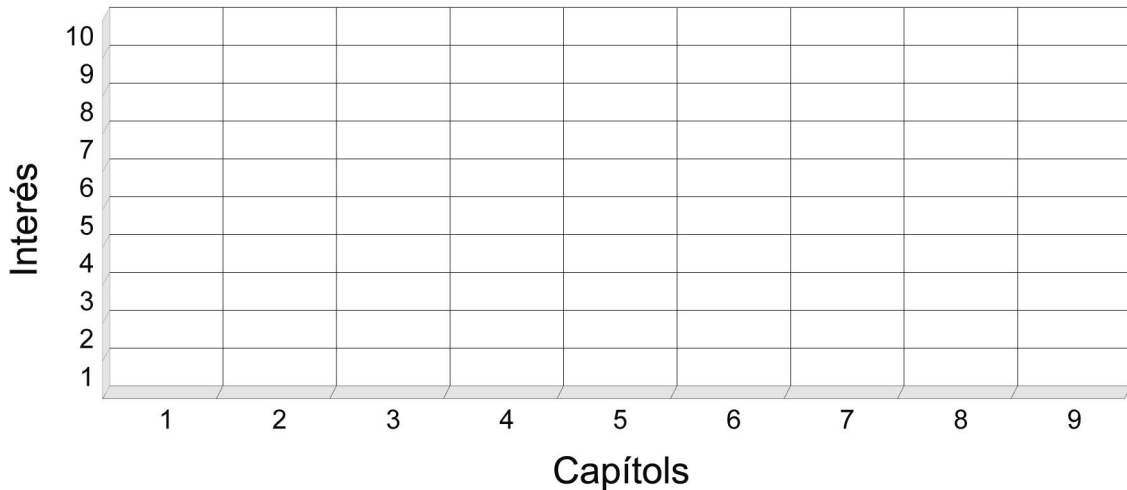

QUADRE D'INTERÉS

En el següent quadre pots il·lustrar el grau d'interés (entre 0 i 10).

Abans de puntuar pensa en quina relació te cada capítol amb l'anterior i el posterior. Fixa't si el capítol que estàs puntuant canvia d'alguna manera el fil de la història que s'està contant.

Multiaventura als Pirineus

CANVI D'INICI O DE FINAL

Et proposem que imagines un començament o un final alternatiu. Et donem algunes idees.

Per exemple, com començaries la història si començara a casa d'un dels protagonistes? Com podria continuar la història després de la visita al domicili de Constança? I si hi haguera un altre epíleg, en el qual Dalmau també hi és present? Com seria?

BIOGRAFIA D'UN PERSONATGE

T'han encomanat que convertisques tota la informació apareguda al llibre en una biografia. Com seria, per exemple, la biografia de Dalmau?

Recorda: segueix un ordre cronològic, de jove a adult. Si no hi ha dades d'algun període de la vida del personatge, pots inventar-les, però tracta de ser coherent amb les dades que ja tens.

c) Lèxic

Podem organitzar el lèxic del llibre en 4 apartats:

- el viatge
- la multiaventura
- la història (la República i els maquis)
- la geografia (els Pirineus)

A continuació et proposem una bateria d'exercicis que es basen en aquestes 4 àrees.

1) Joc de l'S+7

Tria una de les paraules corresponents a cada àrea. Per exemple, «ràfting», que correspon a multiaventura. Busca-la en el diccionari, mira la informació gramatical (categoria, gènere, nombre, etc.). Torna a buscar un mot que estiga 7 paraules més avall i que tinga la mateixa categoria. Hi tenen alguna relació?

Fes el mateix en el llibre, sense el diccionari.

2) Trencacloques

Posa a prova la teua capacitat de retenció amb les cartes que apareixen al llibre. Demana a un company o companya que te les llija desordenades per comprovar si has seguit l'evolució cronològica de la història de Constança i Dalmau correctament.

3) Diccioaritis

Trieu un fragment del llibre que us haja agradat. Formeu 2 grups, el grup A selecciona un grup de paraules (substantius, adjectius o verbs) mentre que el grup B substitueix aquests mots per les seues definicions amb l'ajuda del diccionari. Es pot fer el mateix amb sinònims i antònims.

4) Retrat collage

Es tracta de caracteritzar un personatge imaginari que siga la suma de diferents trets de personatges reals. T'imagines un personatge que fóra la mescla de Dalmau, Marc i Ennec? O un que resultara de combinar Yiyang, Patrícia, Marta i Sònia?

Intenta fer-ne una descripció.

5) Full de ruta

Fes la descripció, pas a pas, del viatge que han realitzat els nostres protagonistes. Et done una mena d'esquema hipotètic:

- punt d'eixida: València
- punt d'arribada: Vielha
- duració del trajecte: 10 hores (anada)
- duració del viatge: 1 setmana

A partir d'aquest esquema bàsic pots donar-li a la teua descripció el format que tu vulgues: contar-lo en forma de diari («Avui, dilluns _____, hem arribat per fi a l'hotel [...]») o de fitxa amb punts (Eixida-dia-lloc; Tornada-dia-lloc; Programació de les activitats-hora-lloc-material necessari)

6) Missatges de mòbil

Podríem veure com va el viatge comprovant els missatges que s'envien entre ells. T'ho imagines? Escribeu un diàleg imaginari, amb missatges de mòbil, entre 2 personatges que t'agraden. Si utilitzes alguna abreviatura, apunta el seu significat entre parèntesis.

7) Escribeu tu la teua història

No t'amoïnes. Amb un esquema senzill, pots superar la por al full en blanc. Fixa-t'hi:

A qualsevol indret d'aquell poble/ d'aquella ciutat/ d'aquell bosc, hi havia un soroll/un so estrany/una mena de música, [...]

Es tracta que escrigues una història amb l'ajuda d'unes variants que el teu professor pot facilitar-te.

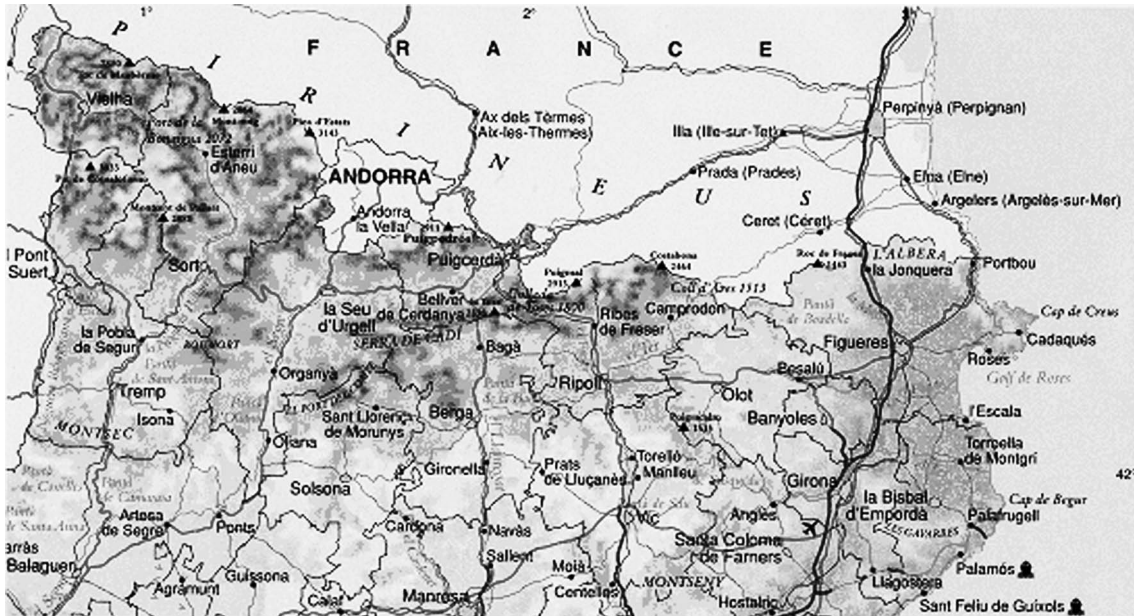

d) Espai

En aquesta secció pararàs esment al magnífic escenari natural on se situa l'acció: els Pirineus.

Recordes l'activitat de lèxic Full de ruta? Et facilitem un mapa, només de la zona pirenaica, perquè imagines una ruta interessant o traces la que els protagonistes podrien haver fet.

Si no tens prou, ajuda't d'un atlas i/o d'Internet (Viquipèdia).

En el llibre hi ha un espai de partida, el pati d'una escola, i un espai d'arribada, els Pirineus. Quines són les diferències entre ells? Hi ha un espai obert i un espai tancat? Què es pot fer en cada tipus d'espai?

Busca en una enciclopèdia, atlas o per Internet la definició de Pirineus. Què significa «orogènesi» (pàg. 14 del llibre)? Has trobat d'on procedeix el nom? Adjunta la imatge i el text per tenir una informació més completa.

e) Una lliçó d'Història: els maquis i la República

Et propose una activitat per ampliar els teus coneixements sobre la Història. Busca informació en un diccionari històric, enciclopèdia i/o Internet sobre el mot «República». Busca «maquis» i també «dictadura».

Pregunta: quina relació hi ha hagut entre «república» i «dictadura» en la recent història d'Espanya (segle xx)? Quin és el sistema actual de govern a l'estat espanyol?

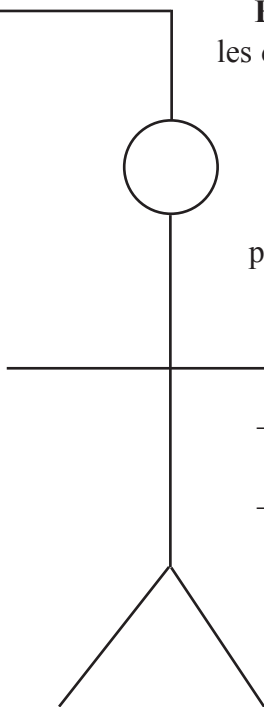

f) Jocs lingüístics: diverteix-te amb alguns entreteniments

Sopa de lletres: nom de 8 personatges del llibre

P	A	T	R	Í	C	I	A	S	G	J	U	I	M	L
B	R	P	N	P	E	M	V	R	T	W	A	C	X	T
I	D	R	O	J	N	P	I	F	S	F	M	B	M	N
H	N	V	B	U	N	H	J	T	E	O	L	E	S	S
B	A	B	H	O	E	Z	N	V	C	Z	A	F	Y	Q
H	S	A	D	F	R	H	Y	J	K	O	D	I	Y	M
K	T	I	P	U	I	G	N	F	S	A	A	O	K	A
B	F	Z	I	T	O	P	A	W	V	O	P	K	B	R
V	D	E	E	I	L	N	X	I	K	P	L	P	T	C
A	E	R	O	Y	F	H	D	G	N	A	Y	I	Y	B

El penjat: si t'has fixat en el vocabulari que apareix al llibre podràs completar les definicions següents abans que un company o companya t'elimine.

----- Vestigi o traça de temps passats

----- Sistema de govern en què el poder resideix en el poble i no és hereditari

----- Vast conjunt de muntanyes

----- Govern en mans d'unes poques persones

----- Guerrillers antifranquistes

El tabú: et propose que apliques el teu vocabulari amb l'ajuda del popular joc TABÚ. Imagina't que calguera trobar una paraula com «AVENTURA» sense poder dir PERILL-VIATGE-RISC-SORPRESA.

És una bona activitat per treballar els hipònims i hiperònims. Ara bé, el joc l'hauria de confegir entre tots els companys i companyes.

g) Per saber-ne més...

- **Enciclopedia Encarta:** pots fer la recerca de les paraules que t'he demanat o d'altres relacionades. S'actualitza constantment.

- Webs interessants: **www.tempsdaventura.com**

És una web interessantíssima amb tot allò relacionat amb la muntanya en general i amb els esports d'aventura en particular. Té molts enllaços atractius. Fa referència a un programa que emet periòdicament la TV3. També hi havia un programa al canal Punt 2 anomenat *Aventura't* que pot interessar-te.

- Una altra web: **<http://ca.wikipedia.org/wiki/Portada>**

La Viquipèdia és una font oberta de consulta per Internet realitzada per totes aquelles persones que desitgen aportar alguna cosa sobre algun tema en concreta. És semblant als fòrums.

h) Solucions dels jocs lingüístics

-Els 8 personatges de la història són: Patrícia, Yiyang, Sònia, David, Jordi, Sandra, Ennec i Dalmau.

-Les 5 definicions del joc del penjat corresponen a: *fòssils, república, serralada, oligarquia i maquis*